

Spis treści

Przedmowa	9
Wprowadzenie	17
Rozdział 1. Uwarunkowania historyczne	23
1.1. Dziedzictwo starożytności	23
1.2. Powstanie i rozwój ruchu syjonistycznego	30
1.3. Narodziny państwa	85
Rozdział 2. Społeczeństwo izraelskie	107
2.1. Fale imigracyjne oraz segmenty społeczne w Izraelu	108
2.2. Segment świecki	111
2.3. Segment religijny	114
2.4. Segment rosyjski	119
2.5. Segment arabski	123
2.6. Podziały wewnątrz społeczeństwa izraelskiego	129
Rozdział 3. Izraelski model relacji państwo – religia	137
3.1. Podstawy ideologiczno-religijne sporu o rolę judaizmu ortodoksyjnego w Izraelu	137
3.2. Państwowe instytucje religijne	143
3.3. Wpływ judaizmu ortodoksyjnego na system prawny	155
3.4. Wolność religijna w Izraelu	162
Rozdział 4. Ustrój polityczny Izraela	165
4.1. Kształt ustroju państwa żydowskiego w ujęciu Theodora Herzla	165

4.2. Źródła prawne ustroju politycznego Izraela	169
4.3. Kształt ustroju politycznego Izraela	173
4.4. System wyborczy	183
4.5. System prawny i sądowniczy	189
Rozdział 5. System partyjny Izraela	193
5.1. Zasadnicze cechy izraelskiego systemu partyjnego	193
5.2. Główne rodziny partii politycznych	197
5.3. Ewolucja systemu partyjnego	205
Rozdział 6. Izraelskie państwo bezpieczeństwa socjalnego	213
6.1. Faza budowy izraelskiego państwa bezpieczeństwa socjalnego (1920–1960)	214
6.2. Faza konsolidacji izraelskiego państwa bezpieczeństwa socjalnego (1960–1977)	219
6.3. Faza przewartościowania państwa bezpieczeństwa socjalnego (od 1977 roku)	221
6.4. Świadczenia w izraelskim systemie bezpieczeństwa socjalnego	225
6.5. Wyzwania izraelskiego państwa bezpieczeństwa socjalnego	227
Rozdział 7. Polityka zagraniczna Izraela	247
7.1. Zasadnicze cechy polityki zagranicznej Izraela	247
7.2. Strategia bezpieczeństwa	249
7.3. Okres wojen izraelsko-arabskich	252
7.4. W poszukiwaniu sojusznika	258
7.5. Ku pokojowi? Trudne negocjacje izraelsko-arabskie	260
7.6. Towarzysze broni. Relacje amerykańsko-izraelskie	267
7.7. Nowa sytuacja strategiczna	270
7.8. Izrael w świecie wielobiegunowym	275
Rozdział 8. Stosunki polsko-izraelskie	281
8.1. Od czasów najdawniejszych do dwudziestolecia międzywojennego	282
8.2. W obliczu drugiej wojny światowej	291
8.3. Polska wobec niepodległego Izraela. W cieniu Związku Radzieckiego	296

8.4. W rytmie Października '56 i Marca '68	306
8.5. Pierwsze próby normalizacji	315
8.6. Oficjalne wznowienie i rozwój stosunków polsko- -izraelskich	319
Zakończenie	353
Bibliografia	357
Spis fotografii, ilustracji, rysunków i tabel	369
Indeks nazwisk	375

Państwo Izrael ma siedemdziesiąt lat! 14 maja 1948 roku w Tel Awiwie zebrała się Rada Narodowa – 38 posłów, którzy otrzymali swój mandat na podstawie przeprowadzonych dwa, trzy lata wcześniej wyborów demokratycznych do trzech instytucji żydowskich. Chodzi tutaj o następujące gremia: związek zawodowo Histadrut, Agencję Żydowską i przedpaństwowy preparlament wybrany przez Żydów mieszkających w Palestynie pod Mandatem Brytyjskim spośród kandydatów wyznaczonych przez partie polityczne i ruchy społeczne. Był to rodzaj zgody i porozumienia międzypartyjnego zawartego w czasach krytycznych, historycznych, nawet dramatycznych. Na tym spotkaniu, w piątek po obiedzie, przed nadejściem szabasu (to również była część umowy między partiami religijnymi i większością niereligijną) Dawid Ben Gurion, który stał na czele Agencji Żydowskiej już od 1935 roku oraz przewodził Radzie Narodu – ogłosił Deklarację niepodległości. Ben Gurion zajmował się także kwestiami obrony, gdyż doskonale wiedział, że bez stworzenia siły obronnej nie ma żadnych szans na realizację idei Państwa Izrael. Wspomnianą Deklarację niepodległości podpisali wszyscy uczestnicy tego spotkania. Można zapytać – dlaczego w Tel Awiwie? Otóż Jerozolimę była już okrażona, więc dotarcie do niej było bardzo trudne.

Spójrzmy na okres wcześniejszy o kilka miesięcy. 29 listopada 1947 roku Organizacja Narodów Zjednoczonych (ONZ) postranowiła stworzyć na zachodniej ziemi Jordanu dwa państwa. Właśnie na terytorium liczącym mniej niż 20 tys. kilometrów kwadratowych zdecydowano utworzyć Państwo Izrael – choć jeszcze nie posługiwano się tą nazwą, lecz mówiono o państwie żydowskim, oraz państwie arabskie – jeszcze